Exemple complet — L'argila d'Agost (3r–4t de Primària)

samuelsoriano.es
CEIP La Rambla (Agost) | Seminari d'IA · Mòdul 3

Este és el producte complet del seminari, fet amb un exemple: la situació d'aprenentatge, el qüestionari d'EduHoot, la rúbrica, la retroalimentació i la fitxa de tancament. Serveix de model per a comparar-lo amb el teu. És un esborrany fet amb ajuda de la IA i revisat; abans d'usar-lo en l'aula, adapta'l al teu grup.

1. Situació d'aprenentatge

Títol: Fang, aigua i foc: els botijons d'Agost
Curs: 3r–4t de Primària (2n cicle) · **Àrea:** Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural · **Durada:** 6 sessions

Repte. El Museu de Cantereria d'Agost vol preparar un racó per a visitants de la nostra edat. L'alumnat respon a una pregunta: *com es fa un botijó i per què l'aigua es manté fresca?* El producte final és un pòster per grups que explica el procés i l'ofici.

Criteris d'avaluació (Decret 106/2022, Coneixement del Medi, 2n cicle; comprova'ls en el currículum de Primària):

- **3.1** Cercar i recopilar informació, recorrent a diferents fonts segures i fiables, sobre el medi natural, social i cultural pròxim.
- **3.4** Interpretar la informació obtinguda com a resultat de la realització d'un experiment.
- **3.5** Presentar els resultats de xicotetes investigacions en forma d'esquemes visualment senzills, utilitzant correctament un llenguatge científic bàsic i explicant els passos que s'han seguit en el procés.
- **8.1** Identificar i valorar alguns elements destacats del patrimoni natural, històric i cultural de la Comunitat Valenciana i descriure les seues característiques més destacades.

Sabers bàsics: la matèria i les propietats dels materials (materials naturals i artificials); educació patrimonial (el patrimoni material i immaterial de la localitat).

Evidència observable. Al final, cada alumne:

- ordena els quatre passos (pastar, modelar en el torn, assecar, coure) i n'explica un;
- explica per què l'aigua del botijó està fresca usant la paraula «evaporar»;
- usa almenys quatre paraules de l'ofici (argila, torn, forn, terrisser/terrissera) en el pòster;
- diu per què la cantereria és patrimoni d'Agost.

Seqüència

Sessió	Què fem	Evidència
1	Pluja d'idees: quins objectes d'argila tenim a casa? Preguntes del grup sobre el botijó.	Llista de preguntes
2	Fonts: fotos i vídeo del Museu de Cantereria, o entrevista a una persona terrissera del poble.	Fitxa de fonts

Sessió	Què fem	Evidència
3	Experiment: aigua en un botijó i en una botella de plàstic, a l'ombra; mesurem la temperatura al cap de dues hores.	Taula de dades i conclusió
4	Taller: pastem i modelem una peça xicoteta. Fotos dels passos.	Fotos ordenades
5	Pòster per grups: procés, experiment i ofici.	Pòster
6	Qüestionari d'EduHoot, presentació del pòster i autoavaluació.	Resultats i rúbrica

Atenció a la diversitat (DUA): vinyetes amb pictogrames per a ordenar els passos, glossari visual de l'ofici, rols en el grup (qui mesura, qui apunta, qui explica) i opció d'explicar el pòster oralment.

2. Qüestionari d'EduHoot

«L'argila d'Agost» en EduHoot · CSV per a importar-lo

Sis preguntes: material, cocció, evaporació en el botijó, ofici, torn i primer pas. Comprova el coneixement bàsic; el pòster i la rúbrica avaluen l'explicació.

Revisió feta en el taller (revisor crític):

Problema	Correcció
P3 i P4 són vertaderes totes dues: qui contesta «vertader» sempre les encerta.	Convertir-ne una en falsa: «Els botijons es pinten perquè l'aigua estiga fresca» (Fals).
P5 només accepta «torn» o «el torn».	Afegir respostes acceptades: «torn de terrisser», «roda».
EduHoot no dona retroalimentació.	Taula de retroalimentació per a dir-la en la pantalla de resultats (apartat 4).

3. Rúbrica

Per al pòster i la seua explicació oral. Tres nivells; la nota la decideix el docent.

Criteri	Encara no	En procés	Aconseguit
Procés (3.5)	Anomena menys de dos passos o els desordena.	Ordena els quatre passos sense explicar-ne cap.	Ordena els quatre passos i n'explica un amb les seues paraules.

Criteri	Encara no	En procés	Aconseguit
Botijó i experiment (3.4)	No relaciona l'argila amb l'aigua fresca.	Diu que l'aigua es manté fresca, però no explica per què.	Explica que l'aigua ix per l'argila i s'evapora, i ho relaciona amb les dades de l'experiment.
Vocabulari (3.5)	Usa 0–1 paraules de l'ofici.	Usa 2–3 paraules (argila, torn, forn, terrisser).	En usa 4 o més correctament en explicar.
Patrimoni (8.1)	No diu per què la cantereria és important per a Agost.	Diu que és típica d'Agost, sense donar cap motiu.	Explica un motiu (ofici, museu, història del poble) i proposa com cuidar-la.
Fonts (3.1)	No diu d'on trau la informació.	Cita una font.	Cita dues fonts fiables (museu, persona entrevistada, llibre o web del museu).

Versió per a l'alumnat (autoavaluació amb semàfor):

- Ho he aconseguit si ordene els quatre passos i n'explique un.
- Ho he aconseguit si explique per què l'aigua del botijó està fresca amb la paraula «evaporar».
- Ho he aconseguit si use quatre paraules de l'ofici.
- Ho he aconseguit si dic per què la cantereria és important per a Agost.
- Ho he aconseguit si dic d'on he tret la informació.

4. Retroalimentació

Pas següent per nivell (rúbrica):

Criteri	Encara no →	En procés →
Procés	Ordena les quatre vinyetes amb el teu grup i digues-les en veu alta.	Tria un pas i explica què fa la persona terrissera amb les mans.
Botijó	Toca el botijó per fora després de l'experiment: està humit? Per què?	Mira la taula de l'experiment: quina aigua estava més fresca? Per on ha eixit l'aigua?
Vocabulari	Busca en el glossari visual dues paraules i fica-les en el pòster.	Afig «forn» o «terrisser» en l'explicació del pas que has triat.
Patrimoni	Mira la foto del museu: què guarden allí i per què?	Afig un motiu: per què ho volem conservar?
Fonts	Escriu baix del pòster on has vist la foto o el text.	Afig una altra font: el museu o la persona entrevistada.

Per a dir en la pantalla de resultats d'EduHoot (una fila per pregunta):

Pregunta	Per què	Pas següent
P1 Argila	L'argila amb aigua s'apega i es modela.	Busqueu en la fitxa la foto de l'argila banyada.
P2 Cocció	El foc la fa dura i ja no es desfà amb l'aigua.	Compareu una peça crua i una cuita.
P3 Botijó	L'aigua ix pels porus i, en evaporar-se, refreda.	Toqueu el botijó per fora: està humit?
P4 Ofici	Terrissers i terrisseres treballen l'argila.	Afegiu la paraula al glossari.
P5 Torn	El torn gira i dona forma redona.	Mireu el vídeo del museu.
P6 Pastar	Pastar lleva l'aire i evita que la peça es trenque.	Pastem una bola abans de modelar.

5. Fitxa de tancament

Objectiu	Conéixer el material, el procés i l'ofici de l'argila d'Agost i valorar-lo com a patrimoni.
Evidència	Pòster per grups i explicació oral; qüestionari d'EduHoot.
Instrument	Rúbrica de 5 criteris i 3 nivells; qüestionari revisat (P3 o P4 falsa, més respostes acceptades en P5).
Retroalimentació	Pas següent per nivell i taula per a la pantalla de resultats d'EduHoot.
Ús d'IA	Esborrany de la situació, la rúbrica i la retroalimentació fet amb ajuda de la IA i revisat pel docent. La IA no posa notes.
Fonts	Decret 106/2022 (currículum de Primària); Museu de Cantereria d'Agost.
Privacitat	Sense dades de l'alumnat en la IA. Proves amb respostes inventades.
Llicència	CC BY-NC-SA 4.0. Pictogrames d'ARASAAC citant-ne l'autoria.
Pilotatge	Quan: abans de Nadal, amb un grup de 3r o 4t. Què observar: si la rúbrica separa bé els tres nivells i si P3 i P4 ja no s'encerten per atzar. Què ajustar: descriptors on dos docents no coincidisquen.

Llicència

Material elaborat per Samuel Soriano. Es publica amb llicència Creative Commons Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional (CC BY-NC-SA 4.0).